

STANISŁAW DOBRUCKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Kpr. Stanisław Dobrucki, 23 lata, bez zawodu, kawaler.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

O godzinie 3.20 w nocy 10 lutego 1940 r.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Ałtajski Kraj, troicki rejon, [nieczytelne], *uczastek* Zapadne.

4. Opis obozu, więzienia:

W okolicach leśnych. Jeden barak, a w nim 20–30 rodzin.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Na *posiołek* wraz ze mną zesłani byli prawie sami koloniści, za to, że byli w Polsce kułakami (gospodarz mający duży majątek), oprócz jednego Ukraińca Biłyka, który przed NKWD-zistami stale narzekał, że w Polsce było mu strasznie źle. Było też dwóch braci umysłowo chorych, niemogących pracować. Po pół roku jeden z nich zmarł (nazwiska nie pamiętam.)

6. Życie w obozie, więzieniu:

Praca trwała osiem godzin: od godz. 8.00 do 12.00 i od 13.00 do 17.00. Za pięciominutowe spóźnienie się do pracy oddawali pod sąd, a sąd dawał przeważnie wyroki pieniężne. Na przykład siostra moja za spóźnienie się 5 minut do pracy dostała obcięcie 25 proc. [zarobku] przez pół roku. Taką karę miały prawie że wszystkie kobiety i prawie połowa mężczyzn. Norma na jednego mężczyznę czy to kobietę było 12 kubametrów drzewa narznąć, [nieczytelne] i poskładać, a jeden kubametr drzewa narznąć kosztowało 80 kopiejek. Kto miał z domu pieniądze, to kupował kartofle, chleb, chodził na obiady do stołowej, a kto chciał żyć z samego zarobku, to w żaden sposób nie mógł.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Prawie co tydzień było kino, ale tylko o tym, jak to polscy panowie dawniej się bili, jak to mordowali chłopów. Pewna dziewczyna ruska pytała mnie, czy u nas były żelazne pociągi, „bo nam mówili, że wy dopiero pierwszy raz zobaczyli pociągi w ZSRR”.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Kobieta nazwiskiem Kazimarowa, żona Jana, za skradnięcie jednego polana drewna została oddana pod sąd i więcej nie wróciła. Ojciec mój zmarł w Uzbekistanie prawie ze śmiercią głodową. Będąc chory na żołądek, musiał jeść ciasto pieczone na kuchni na połowę z błotem.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z krajem była dość możliwa do wybuchu wojny rosyjsko-niemieckiej.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem... [brak]. Potem wraz z rodziną wyjechałem do Uzbekistanu i tu dopiero był obraz nędzy i rozpacz: cztery ściany, dach, w suficie dziura i to było pomieszkaniem. 40 dkg mąki na osobę na cały dzień i to pół na pół z ziemią. Tak zostawiając matkę z siostrą, 4 lutego 1942 r. wstąpiłem do wojska.

Miejsce postoju, 23 stycznia 1943 r.